

BISDOM GENT

NOTA BETREFFENDE OFFERGELD

1. Offergeld: een vrijwillige gave/bijdrage

Deze nota betreft het statuut van de *gaven of bijdragen* (oblaties) van de gelovigen gedaan tijdens de offergang zoals die vaak gehouden wordt bij uitvaarten en soms ook bij huwelijken. De hier in herinnering gebrachte principes zijn ook van toepassing op iedere vrijwillige financiële bijdrage van gelovigen naar aanleiding de bediening van een sacrament, zoals dit ook wel eens gebeurt bij een doop.

Het meer rechtstechnische begrip “schenking” (*donatio*) van can. 1536 Codex van 1917 is in het Wetboek van Canoniek Recht vervangen door de meer algemene begrippen “gave” en “bijdrage” (cc. 531, 1267). Het gaat om bijdragen met een vrijwillig karakter. Hun gratuit karakter onderscheidt hen van de verplichte bijdragen waarvoor de bevoegde kerkelijke overheid een bedrag (tarief) heeft vastgesteld (can. 1264). Het offergeld behoort tot de categorie van de vrijwillige gaven of bijdragen.

2. Aan wie komt het offergeld toe?**2.1 Algemeen principe**

Can. 1267, § 1

“Tenzij het tegendeel vaststaat, worden bijdragen, geschonken aan Oversten of bestuurders van gelijk welke kerkelijke rechtspersoon, ook een private, gepresumeerd geschonken te zijn aan de rechtspersoon zelf.”

Can. 1267 § 1 kiest bewust voor het begrip *bijdrage* en bevat het algemeen principe van de canonieke regelgeving inzake vrijwillige gaven als een vorm van verwerving van vermogen door de kerk. Als presumptie geldt dat een bijdrage die aan een overste of aan een beheerder van een publieke of private rechtspersoon is gedaan, verondersteld wordt aan de rechtspersoon te zijn gedaan. De overste en de beheerder worden geacht op te treden als vertegenwoordigers van de rechtspersoon, die zij representeren. Alleen wanneer de tegenovergestelde wil van de schenker uitdrukkelijk vaststaat, kan de bijdrage een persoonlijk karakter hebben.

2.2 Toepassing op de parochie

De parochie bezit rechtspersoonlijkheid binnen de kerkelijke rechtsorde (can. 515 § 3); zij is een publieke rechtspersoon (can. 116 § 1). Een publieke rechtspersoon wordt vertegenwoordigd door diegene aan wie deze bevoegdheid door het universeel recht of het particulier recht of door de eigen statuten wordt toegekend (can. 118). In het geval van de parochie kent het universeel recht aan de pastoor de vertegenwoordigingsbevoegdheid toe (can. 532). Leest men can. 1267, § 1 en can. 532 samen dan wordt duidelijk dat het universeel recht voorschrijft dat bijdragen geschonken aan de pastoor (d.w.z. bestuurder van een kerkelijke rechtspersoon) verondersteld worden bestemd te zijn voor de rechtspersoon zelf, tenzij het tegendeel vaststaat.

Dat dit de bedoeling is van de universele wetgever blijkt duidelijk uit can. 531. Het algemene principe van can. 1267 § 1 wordt uitdrukkelijk toegepast op het parochiaal vermogen door can. 531.

Can. 531

“Ook wanneer een ander een parochiële taak verricht heeft, dient deze de giften die hij bij die gelegenheid van de christengelovigen ontvangt, in de parochiekas te storten, tenzij wat de vrijwillige gaven betreft de tegenovergestelde wil van de gever vaststaat; het komt de diocesane Bisschop toe, na de priesterraad gehoord te hebben, voorschriften vast te stellen waardoor in de bestemming van deze gaven alsook in de vergoeding voor de clerici die deze taak vervullen, voorzien wordt”

Can. 531 hoort bij de canones die de rechten en plichten van de pastoor vastleggen en schrijft voor: ontvangt de pastoor of een ander die een parochiale taak verricht heeft een vrijwillige bijdrage waarvan vaststaat dat ze niet aantoonbaar *intuitu personae* is d.w.z. niet uitdrukkelijk door de gever voor een welbepaalde persoon werd gegeven, dan moet die bijdrage in de parochiekas worden gestort.

De universele wet (Wetboek van Canoniek Recht) is duidelijk: offergeld wordt gegeven aan de parochie en dient terecht te komen in de parochiekas.

2.3 Particulier recht bisdom Gent

Het *Decreet tot vaststelling van de tarieven en vergoedingen voor kerkelijke diensten* (22 november 2022) voorziet met de betrekking tot het offergeld:

10.1 Tijdens eenzelfde dienst (eucharistie, huwelijk, uitvaart) wordt slechts eenmaal een beroep gedaan op een geldelijke bijdrage van de gelovigen. In het geval van huwelijk of uitvaart gebeurt dit bij de offergang.

Het offergeld wordt ingebracht in de transitrekening binnen de vzw pastorale werking van de parochie. De pastoor kan erover beschikken.

Omdat aan het tweede lid van n. 10.1 interpretaties worden gegeven die niet in overeenstemming zijn met de voorschriften van het universele kerkelijk recht en met de bedoeling van het decreet van 22 november 2022, werd op 27 november 2023 een interpretatief decreet uitgevaardigd dat de bedoeling van n. 10.1 tweede lid duidelijk aangeeft: offergeld wordt na ontvangst integraal en rechtstreeks overgemaakt aan de parochiekas en de pastoor kan een beroep doen op deze ontvangsten om, namens de parochie caritatieve doelen te steunen of voor uitgaven die verbonden zijn aan zijn taak.

Wat eigenlijk al dient te gebeuren in toepassing van de universele wet, wordt op uitdrukkelijke wijze overgenomen in een diocesane wet: het offergeld komt toe aan de parochie (parochiekas). Dit geldt voor alle parochies. Dus ook voor de parochies die geleid worden door een parochie-administrator of door een pastoraalcoördinator samen met een aangestelde priester. Net zoals de bijdragen voor andere collecten, wordt het offergeld niet eerst aan de pastoor (parochie-administrator of pastoraal coördinator) gegeven alsof het hem of haar persoonlijk toebehoort om het daarna bij het parochiaal vermogen te voegen. Het dient rechtstreeks en integraal in de parochiekas terecht te komen.

De toevoeging in het diocesaan decreet *“de pastoor kan erover (het offergeld) beschikken”* geldt ook voor de parochie-administrator en de pastoraalcoördinator. Die toevoeging heeft niet de bedoeling dat de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) dit deel van het parochiaal vermogen kan aanwenden voor strikt persoonlijke doeleinden. De toevoeging is bedoeld om duidelijk te maken dat het offergeld, als deel van het parochiaal vermogen, kan aangewend worden voor caritatieve doeleinden op aanwijzing van de pastoor (parochie-

administrator, pastoraalcoördinator). Dat kan door overschrijving aan verenigingen of personen op hun aanwijzing. Wanneer nodig, naar hun oordeel, kan dit ook geschieden op anonieme wijze: de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) ontvangt op zijn/haar vraag vanwege de parochiekas een bedrag dat wordt overgemaakt aan de begunstigde. Het is immers denkbaar dat in sommige gevallen een anonieme wijze van steunverlening raadzaam is. De beheerders van de parochiekas dienen dit te respecteren. De pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) kan ook een beroep doen op de parochiekas om vergoed te worden voor onkosten verbonden met de uitoefening van zijn/haar taak. Een voor de hand liggend voorbeeld hiervan is: onkosten verbonden aan het gastheerschap voor allerlei vergaderingen in eigen huis.

3. Offergeld en fiscaliteit

Het kerkelijk recht is duidelijk: het offergeld komt toe aan de parochie. Het offergeld komt niet eerst toe aan de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) die het daarna doorgeeft aan de parochiekas. Het behoort gewoonweg niet tot hun inkomen. De inbreng van het offergeld in de parochiekas gebeurt dus niet door een gift van de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) aan de parochiekas: niemand kan schenken wat niet aan hem of haar is gegeven. Het offergeld wordt rechtstreeks gegeven aan de parochie. Dat is wat het kerkelijk recht voorschrijft en wat in het *Decreet tot vaststelling van de tarieven en vergoedingen voor kerkelijke diensten* (22 november 2022) en in de interpretatie ervan van 27 november 2023 voor het bisdom Gent uitdrukkelijk wordt herhaald.

Om die reden stelt de vraag zich niet of het offergeld in hoofde van de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) belastbaar is. Die vraag gaat uit van de verkeerde veronderstelling dat het offergeld, zelfs maar tijdelijk, behoort tot het persoonlijk inkomen, waarna bekeken moet worden of dit deel van het inkomen belastbaar is. Een verwijzing naar de *Commentaar bij art 31 Wetboek Inkomstenbelasting* (artikel 31 Commentaar 64 van WIB '92) is daarom niet ter zake. Er dient nu eenmaal niet uitgemaakt te worden of het offergeld behoort tot de belastbare bezoldiging van de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) of, daarentegen, een van belasting vrijgestelde gift (liberaliteit, geldinzameling) is “die niet rechtstreeks of onrechtstreeks een bezoldiging van een bewezen of te bewijzen dienst is”.

Wanneer, zoals bedoeld door het kerkelijk recht, vanuit de parochiekas bedragen worden overgemaakt aan de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) voor de doelen vermeld in n. 2.3 dan gaat het niet om de uitkering van een vergoeding voor een of andere dienst. Indien hierover vragen worden gesteld naar aanleiding van een fiscale controle kan verwezen worden naar de commentaar bij artikel 31 Wetboek Inkomstenbelasting en naar het onderscheid tussen bezoldiging (belastbaar) en gift (niet belastbaar). Het gaat om niet-belastbare giften.

Het is daarom nodig dat de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) de aanwending van overgemaakte bedragen kan documenteren. In geval van onkosten verbonden met zijn gastheerschap dient dit te gebeuren door middel van aankoopbewijzen. In geval van besteding voor caritatieve doeleinden dient een verklaring op eer te worden opgesteld waarin de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) verklaart welke bedragen (contant geld) hij ontvangen heeft met een vermelding van het doel (eventueel anoniem) waarvoor geschonken werden. De beheerder van de parochiekas maakt periodiek zo een document op. Dit zijn concrete werkwijzen om op een transparante wijze met het offergeld om te gaan. Gaat het om de ondersteuning van een doel waarvoor een overschrijving wordt gebruikt dan gebeurt dit rechtstreeks vanuit de parochiekas aan de begunstigde, zonder het bedrag eerst aan de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) over te maken. Op geregelde

tijdstippen een vast bedrag overmaken aan de pastoor (parochie-administrator, pastoraalcoördinator) doet twijfel rijzen over de aard van de betaling, dit wekt de indruk van het verstreken van een “bijwedde” die belastbaar zou zijn.

4. Woon-zorgcentrum en religieuze gemeenschap

De voorschriften met betrekking tot de bestemming van het offergeld ontvangen bij een uitvaart op de parochie, dienen op analoge wijze te worden toegepast bij een uitvaart in een woon- zorgcentrum en in de kapel van een religieuze gemeenschap (Tarievendecreet n. 7.2 en 7.3). In het geval van een woon-zorgcentrum wordt het offergeld integraal bestemd voor de pastorale werking in de instelling. In het geval van een uitvaart bij een religieuze gemeenschap wordt het integraal bestemd voor die gemeenschap.

27 november 2023
Joris De Jonghe
vicaris-generaal